

ПРОЕКТ USAID
«ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ»

ЧОМУ ТОВАРНИМ РИНКАМ ПОТРІБНІ НОВІ ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ ТА ЯК ЗАХИСТИТИ ЇХ УЧАСНИКІВ (ЗАКОНОПРОЕКТ 7055)

ПЕРЕДУМОВИ РОЗРОБКИ ЗАКОНОПРОЕКТУ 7055

Розвинений фінансовий сектор є ключовою умовою для зростання економіки будь-якої країни

Одним з основних елементів повноцінного фінансового сектору є **ЕФЕКТИВНИЙ РИНОК КАПІТАЛУ –ТОБТО, ТАКИЙ:**

на якому можна залучити фінансування за допомогою різних інструментів, і вартість фінансування є прийнятною

де інвестори отримують достатню інформацію для прийняття зважених рішень

який дозволяє учасникам ефективно управляти своїми ризиками

де транзакції відбуваються на конкурентних та прозорих умовах

Доступ до інформації, прозоре ціноутворення і чіткі та зрозумілі правила роботи - це те, що очікує будь-який інвестор чи комерційний учасник

ЗАКОНОПРОЕКТ 7055: ЩО Є ПРИНЦИПОВО НОВИМ

Нове правове поле для біржових та позабіржових деривативів

Нові поняття – організовані ринки капіталу та регульовані товарні ринки, елементи їх інфраструктури

Також

додатковий захист для некваліфікованих інвесторів

механізми забезпечення захисту прав власників облігацій – збори власників та адміністратор за випуском

ЗАКОНОПРОЕКТ 7055: ДЕРИВАТИВИ – РЕГУЛЮВАННЯ ЗАДЛЯ «НОВОЇ СТОРІНКИ» РОЗВИТКУ РИНКІВ

Закон «Про цінні папери та фондовий ринок»

Згадує види деривативів у переліку фінансових інструментів, але не містить ані їх детальних визначень, ані особливостей регулювання їх укладення, клірингу, виконання, тощо

Податковий кодекс

Дає визначення 4х видів деривативів та встановлює режим їх регулювання – але виключно з точки зору оподаткування

ПРОЕКТ ЗАКОНУ 7055

«Основний Закон» ринку біржових та позабіржових деривативів, покликаний дати «зелене світло» для розбудови цього ринку

ДЕРИВАТИВИ – НОВІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ІНВЕСТОРІВ, ВИРОБНИКІВ, СПОЖИВАЧІВ

Д Е Р И В А Т И В И

для **УПРАВЛІННЯ
РИЗИКАМИ:**

- хеджування від інфляції або девальвації
- хеджування від падіння чи зростання ціни на товари
- диверсифікація портфелю інвестицій

для того, щоб
**ОТРИМАТИ
ПРИБУТОК**
внаслідок:

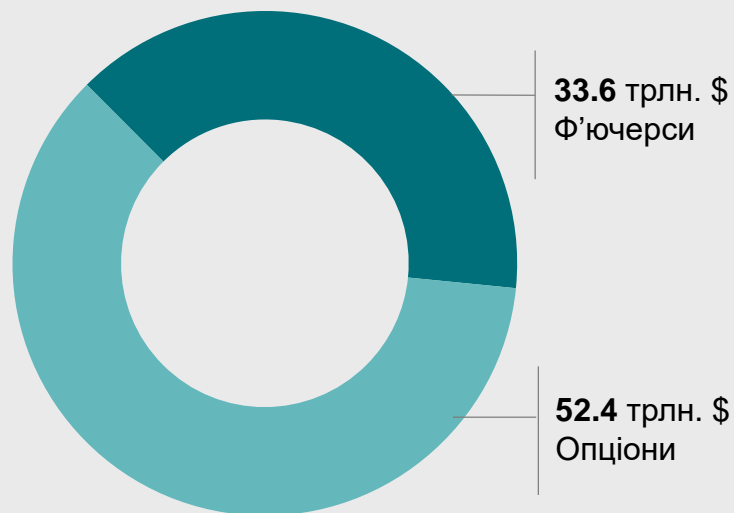
- коливань валютних курсів чи цін на банківські метали
- змін у процентних ставках або фондових індексах
- зростання чи падіння ціни на акції/інші фінансові інструменти
- змін у попиті та пропозиції на товари (аграрну продукцію, енергоносії тощо)

зادля **ПРОЗОРОСТІ** та **СПРАВЕДЛИВОСТІ ЦІНИ НА БАЗОВИЙ ТОВАР**

ДЕРИВАТИВИ – СВІТОВА ПРАКТИКА

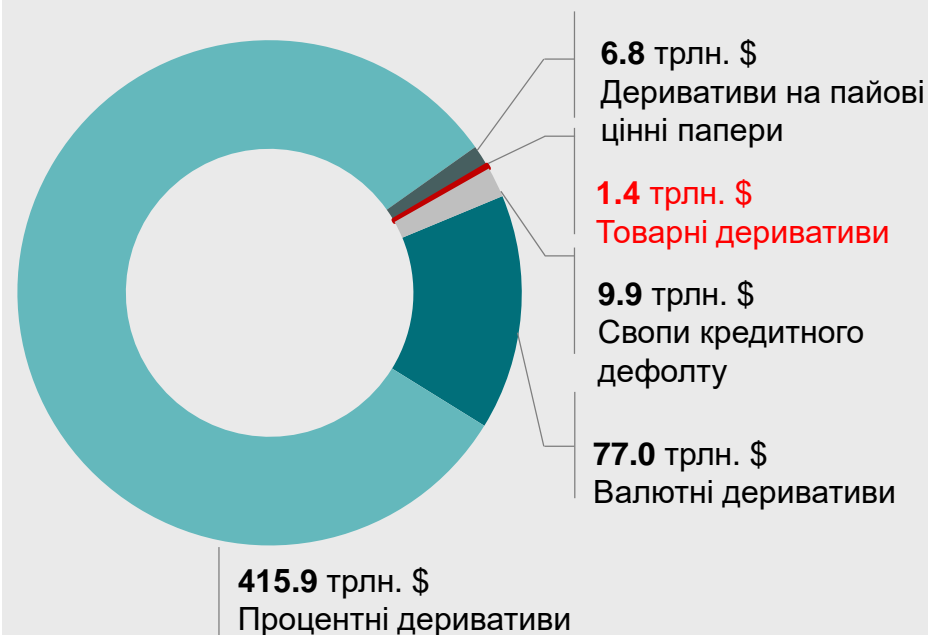
Ще **25 років** тому ринки деривативів були невеликими та виключно «національними». Але завдяки високим темпам зростання (декілька років підряд - більш ніж на **25% щороку**) та розвитку технологій ринок став значним та глобальним.

Відкриті позиції за біржовими ф'ючерсами та опціонами
86 ТРИЛЬЙОНІВ ДОЛ.США

Джерело: Банк міжнародних розрахунків (BIS), станом на вересень 2017

Номінальна сума невиконаних позабіржових деривативів
511 ТРИЛЬЙОНІВ ДОЛ.США

Джерело: Банк міжнародних розрахунків (BIS), станом на червень 2017

ДЕРИВАТИВИ – РОЗВИТОК ЗАВДЯКИ ІННОВАЦІЯМ ТА ДЛЯ ІННОВАЦІЙ

Деривативи

найбільш **інноваційні** фінансові інструменти з точки зору структурування продуктів та технологій, що використовуються (для клірингу чи торгівлі тощо)

Базові активи та базові показники, що лежать в основі деривативів

теж можуть бути як «традиційними», так і більш ризиковими

Наприклад, у грудні 2017 р. Чиказька товарна біржа (CME) майже одночасно запустила торги розрахунковими ф'ючерсами

на **ціну на кукурудзу** українського походження

та

на **біткойн**

ЗАКОНОПРОЕКТ 7055: ДЕРИВАТИВИ – НОВЕ «ГНУЧКЕ» ВИЗНАЧЕННЯ

ДЕРИВАТИВАМИ Є:

Ф'ючерс –
на регульованому
ринку

Опціон та своп – як на
регульованому ринку,
так і поза ним

Форвард – поза
регульованим
ринком

А ТАКОЖ ДЕРИВАТИВОМ Є БУДЬ-ЯКИЙ ІНШИЙ ДОГОВІР, незалежно від назви, що передбачає обов'язок:

- 1) одноразово або періодично сплачувати певну суму залежно від значення базового показника АБО
- 2) купити або продати, у разі пред'явлення вимоги, базовий актив або укласти інший дериватив АБО
- 3) відчужити базовий актив у визначений час у майбутньому та обов'язок його прийняти та оплатити

НКЦПФР має право визначати інші види деривативів – ці повноваження необхідні для того, щоб Комісія могла оперативно визнати певний новий інструмент «деривативом» та забезпечити захист інвесторів, що укладають договори з таким інструментом

ЗАКОНОПРОЕКТ 7055: МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ УЧАСНИКІВ РИНКУ ДЕРИВАТИВІВ

Механізми покликані знизити ризики, властиві платіжним та депозитарним системам, та забезпечити стабільність та ефективну роботу систем

Остаточність розрахунків

Розпорядження щодо переказу коштів і фінансових інструментів та документи на обтяження є **безвідкличними** після певного моменту, визначеного законодавством або правилами клірингу

Після настання такого моменту, порушення провадження у справі про **банкрутство** однієї зі сторін договору щодо цінних паперів/деривативу та інші подібні події **не впливають на дійсність** відповідних правочинів / розпоряджень

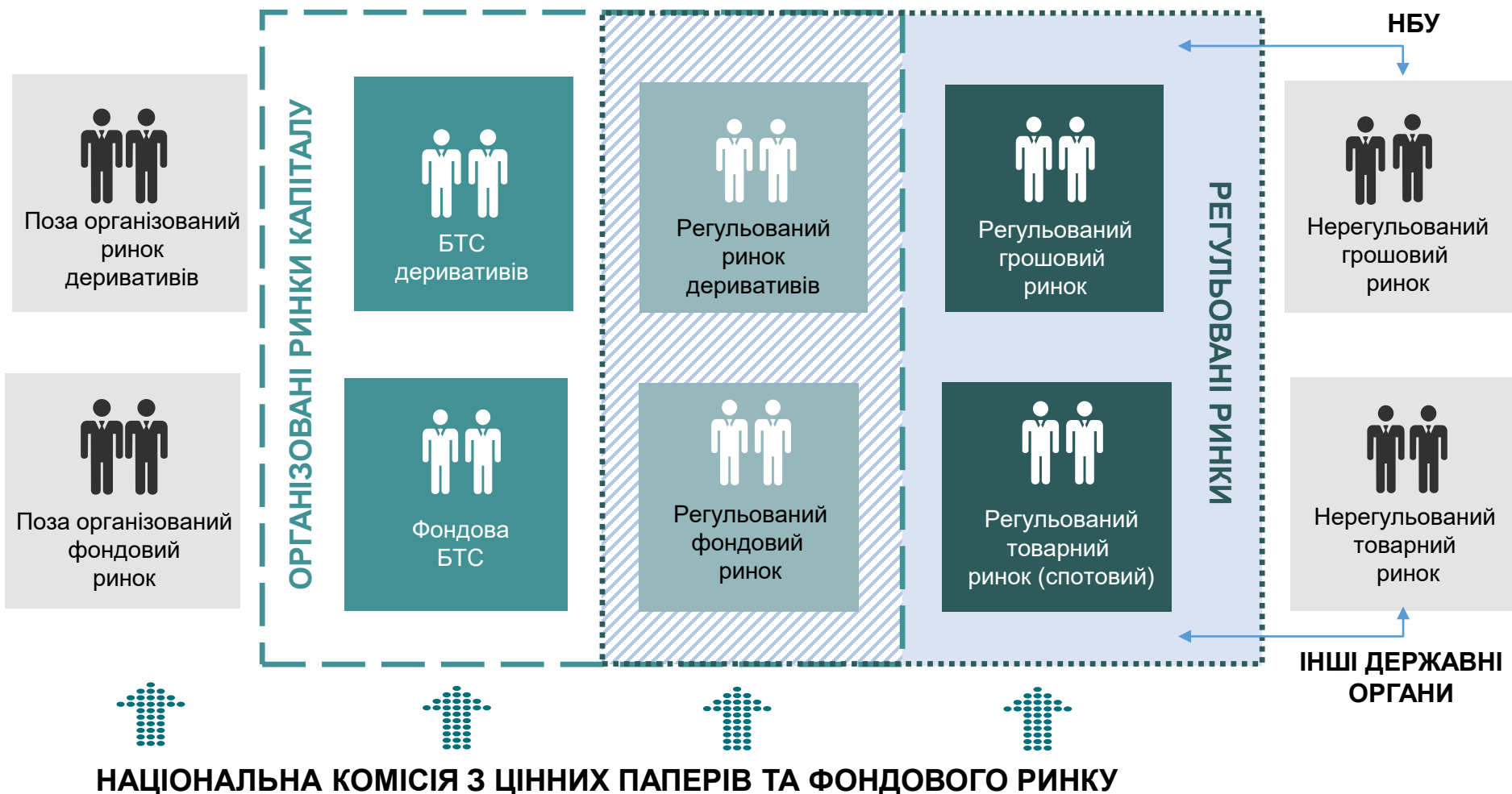
Ліквідаційний неттінг

Дозволяє зменшити розмір взаємних зобов'язань сторін правочинів щодо деривативів (якщо одна зі сторін неплатоспроможна) до **єдиного підсумкового зобов'язання** (різниці між обсягами зобов'язань кожної із сторін)

Імплементация Директиви ЄС про остаточність розрахунків у платіжних та депозитарних системах та Модельного закону про неттінг ISDA

ЗАКОНОПРОЕКТ 7055: КОНЦЕПЦІЯ ОРГАНІЗОВАНИХ РИНКІВ

Уніфікація підходів до регулювання незалежно від виду активу

ЗАКОНОПРОЕКТ 7055: НОВА ІНФРАСТРУКТУРА РИНКУ ДЕРИВАТИВІВ – ОПЕРАТОР

ОПЕРАТОР РИНКУ покликаний забезпечувати прогресивну інфраструктуру та найсучасніші технології торгівлі, щоб учасники ринку та їх клієнти мали впевненість у гарантованості виконання та безпеці своїх операцій

Оператор регульованого ринку деривативів – особа, яка має ліцензію на діяльність з організації укладання деривативів на регульованому ринку

На додаток до цієї ліцензії, вона може отримати ліцензію на діяльність з організації укладання деривативів на БТС та стати **оператором БТС деривативів**

Оператор створює регульований ринок або БТС, які самі по собі не є юридичними особами та які починають функціонувати після реєстрації в НКЦПФР правил функціонування відповідного ринку

Правила ринку деривативів повинні надавати оператору **повноваження управляти позиціями** учасників, зокрема, повноваження:

- 1) на контроль за сумами відкритих позицій учасників ринку та їх клієнтів;
- 2) на отримання від учасників ринку інформації щодо розміру та мети позиції, про їх прямих або опосередкованих власників тощо;
- 3) вимагати закриття або зменшення позиції та самостійно забезпечувати закриття або зменшення позиції, якщо вимога не була виконана

Імплементация Директиви (MIFID II) та Регламентів ЄС (MIFIR, EMIR)

	Регульований ринок деривативів	БТС деривативів
 Основна функція	Проведення регулярних торгів, централізоване укладення договорів та контроль за їх виконанням	Поширення інформації про попит та пропозицію так, щоб це призводило до укладення договорів між учасниками БТС
 Оператор	Оператор регульованого ринку	Оператор регульованого ринку, що має ліцензію на діяльність з організації торгівлі на БТС
 Правила функціонування	Розробляються оператором та реєструються НКЦПФР	
	Більш детальні	Спрощені вимоги
 Укладення деривативів згідно із специфікаціями	Так	Опціонально
 Реєстрація специфікацій деривативів в НКЦПФР	Так	Ні
 Сплата сторонами деривативу початкової та варіаційної маржі	Так, якщо це передбачено специфікацією	Ні
 Центральний контрагент	Так	Опціонально
 Подання до НКЦПФР інформації про укладені деривативи та її подальше оприлюднення Комісією	Так (в т.ч. інформація про ціну правочину)	

ЗАКОНОПРОЕКТ 7055: НОВА ІНФРАСТРУКТУРА РИНКУ ДЕРИВАТИВІВ – ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОНТРАГЕНТ

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОНТРАГЕНТ – ключовий механізм для зниження ризиків учасників ринку, в т.ч., ризику дефолту іншої сторони та операційного ризику

Оператор **регульованого** ринку деривативів **повинен** забезпечити, щоб усі операції підлягали клірингу через **Центрального контрагента**

Оператор **БТС може** визначити обов'язковість клірингу через **Центрального контрагента** у правилах відповідної БТС

НКЦПФР може зобов'язати здійснювати кліринг через **Центрального контрагента** за певними категоріями деривативів, укладених **на БТС або на поза організованому ринку**

Новий вид ліцензій – на провадження клірингової діяльності центрального контрагента, **заборона поєднання** цієї діяльності із іншими видами діяльності на ринках капіталу

Перехідний період: оператори регульованого ринку можуть здійснювати діяльність Центрального контрагента щодо деривативів **до 1 січня 2020 р., а також після цієї дати**, за умови якщо не буде видана жодна нова ліцензія

Імплементация Директиви (MIFID II) та Регламентів ЄС (MIFIR, EMIR), а також Принципів IOSCO стосовно центральних контрагентів (FMI)

ЗАКОНОПРОЕКТ 7055: НОВА ІНФРАСТРУКТУРА РИНКУ ДЕРИВАТИВІВ – ТОРГОВИЙ РЕПОЗИТОРІЙ

ТОРГОВИЙ РЕПОЗИТОРІЙ – важливий елемент сучасного ринку позабіржових деривативів, покликаний забезпечити прозорість ринку, сприяти здійсненню державними органами контролю за ризикованими позиціями учасників, а також виявленню і попередженню зловживань

Сторона дериватива, укладеного **поза регульованим ринком**, повинна подати інформацію про його укладання до **ТОРГОВОГО РЕПОЗИТОРІЮ**

Випадки, порядок, строк подання та зміст інформації, що подається, будуть встановлюються НКЦПФР

Функції торгового репозиторію буде виконувати **Центральний депозитарій**

Органи державної влади матимуть доступ до інформації, накопиченої торговим репозиторієм, якщо це потрібно для виконання їх повноважень

Імплементация Регламенту ЄС (EMIR), а також Принципів IOSCO стосовно торгових репозиторіїв (FMI)

ЗАКОНОПРОЕКТ 7055: ОЧІКУВАНІ НАСЛІДКИ ПРИЙНЯТТЯ

- Розвиток біржового та позабіржового ринків деривативів
- Розбудова інфраструктури організованих ринків на основі уніфікованих підходів
- Прозорі ціни на активи, які будуть допущені до торгів на регульованих ринках, та репрезентативні цінові індикатори
- Краще управління ризиками, зниження ризиків невиконання угод
- Підвищення прозорості та гарантованості виконання позабіржових деривативів
- Підвищення довіри внутрішніх та іноземних інвесторів до ринків капіталу

Прозорі та справедливі ринки – це додаткові можливості для залучення інвестицій та управління ризиками по всьому «ланцюжку» - від виробника до споживача